

**Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvitiensis Ordinis S.
Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè,
ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac
sumptu haud ita modico ...**

Rupert <von Deutz>

Colonia, M. D. XXVI.

VD16 R 3796

Q[uo]d ibi p[ar]acletus iste spirare uelit, ubi no[n] q[ue]ritur uel recipit[ur]
co[n]solatio p[rese]ntis seculi, & de eo q[uo]d ait d[omini]s, rogabo
p[at]rem & aliu[m] pa[ra]cletu[m] dabit uobis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71860)

Zach. j. uit in illum Satanas. Similiter de bonis spiritibus, hoc exemplū est apud Zachariam Prophetā. Et dixit ad me angelus qui loquebat in me, Ego ostendā tibi quid sint hæc. Item: Et respondit dñs angelo qui loquebat in me, uerba bona, uerba consolatoria. Et post aliqua, Et ecce angelus qui loquebat in me, egrediebatur, & alius angelus egrediebatur in occursum eius. ¶ Ad hæc inquit. Nec ista scripturæ testimonia compellunt nos, nec ipsa ratio consentit, ut dicamus uel suspicemur, quod creatus rationalis spiritus rationali spiritui substantia-

Solutio
liter unq̄ poterit aut possit infundi, uel quod rationalis spiritus capax sit alterius, nisi solius spiritus dei. In habitatione duntaxat corporis missus aut permissus sese inserit. Et malus quidem spiritus comprehensum hominis spiritum ueneno malitiæ inficit, aut furiosis agit flagellis: bonus autem angelus custos appositus humano spiritui, demulcet eum uerbis bonis, uerbis consolatorijs: in ipsam autem substantiam neuter sese infundit. Neque enim ita subtilior spiritus angelicus humano spiritui est, ut alter alterius capax, uel alter alteri capabilis sit. Solus creator spiritus, solus (inquit) & unus deus pater & filius & spiritus sanctus humano spiritui capabilis est, quia longe subtilior est. Si quis diligit me (ait filius) & pater meus diliget eum, & ad eum ueniamus, & mansionem apud eum faciemus. De isto autem paraclito spiritu sancto idem dixit. Vos autem cognoscetis eum, quia apud uos manebit, & in uobis erit.

Iohan. j. 4
Ibidem.
¶ De illo modo spiramenti eius, quo spirans ubi uult ipsam anime substantiam penetrat, & abyssum eius perambulat, & quod huius dignationis experimentum sentire in hac uita ualde paucorum est. Caput XI.

Spiritus sanctus & de foris & intus spirat.

De foris spirat etiam in malis. j. Reg. 19

Num. 24.

Balaam

Deu. 30

1. Cori. 2.

Sap. 7

j. Ioha. 2.

j. Iohan. 3

Citur hic spiritus deus est, & hoc præsens quoque sententia confirmat, dicens, spiritus ubi uult spirat. Cum uult, de foris per angelum spirat, id est, præceptum uel consilium dat: Et cum uult, intus per semetipsum spirat, id est, ipsam animam substantiam sensibilibus perambulat. At uero istud, quod postremum dixi, ualde paucorum est, dum in corpore uiuentes peregrinantur a deo. ¶ Illud quod primum dixi, quia dum uult, spirat de foris, adeo multorum est ut etiam malis interdum accidere poterit. Exempli gratia: Misit Saul lictores, ut raperent Dauid. Qui cum uidissent eum cum Prophetarum uaticinantium, & Samuel stantem super eos factus est etiam in illis spiritus domini, & prophetare ceperunt etiam ipsi. Prophetauerunt & alij nuntij, prophetauerunt & tertij. Abijt & ipse, & factus est etiam super eum spiritus domini & prophetauit. Effectus enim quidam est, ualens aperire interiores oculos, etiam eius qui non meretur ingressum ad se eiusdem spiritus domini, ut uideat quod ante ignorauit, & intelligat uoluntatem domini: nimirum ad iudicium sibi. Quemadmodum & ille Balaam, qui de semetipso ait. Dixit Balaam filius Beor, dixit homo cuius obturatus est oculus. Dixit auditor sermonum dei, qui uisionem omnipotentis intuitus est, qui cadit & sic aperitur oculi eius. ¶ De quod uidelicet Balaam in presenti ratione propendendum est, quia cum semel & iterum dictum uel scriptum sit, quia occurreret ei dominus, posuit uerbum in ore eius, nusquam dictum est, posuit in corde eius sicut de digno & fideli uiro, prope est uerbum in corde tuo & in ore tuo. Non enim in corde per dilectionem sapiebat ea quae dei sunt, quibus ore per sciam, proferat ea quae dei sunt. ¶ Istum modum spiramentum, de quo dicere ceperam, quo spiritus sanctus multiplex (ut ait sapia) subtilis, mobilis, discretus, incoquinatus, certus, suavis, stabilis, securus, omnibus mobilibus mobilior, ipsam animam substantiam penetrat, & abyssum eius perambulat, ualde paucorum est experiri, quod diu in hac uita sunt a domino peregrini: & cum uix quispiam eorum expertus fuerit, non ualet uerbis exprimeret si uelit, quoniam ineffabile est quod sentit. Hic nimirum opus non habet, ut eum doceat quis, quod spiritus sanctus deus sit, ipsa enim infusionis eius unctio docet eum, quemadmodum Iohannes Apostolus in epistola sua dicit. Et nos unctioem habetis a sancto, & non necesse habetis ut aliquis doceat uos, sed sicut unctio eius docet uos de omnibus. Vt quod in semetipso expertus hoc dixit. Et aliquos inter illos esse nouerat, qui non nihil haberent, de ista unctioe mirabili, unctioe ineffabili, per quam intelligit beata anima, quod deo placita sit, sicut & postmodum dicit: In hoc intelligimus quoniam in eo manemus, & ipse in nobis, quoniam de spiritu suo dedit nobis.

¶ Quod ubi paracletus iste spirare uelit, ubi non queritur uel recipitur consolatione presentis seculi, & de eo quod ait dominus, rogabo patrem & alium paraclitum dabit uobis. Ca. XII. Vbi q̄to

Bique so spūs huiuscemodi aspirationē spirare uult? Nā qđ spiret ubi uult, tanqđ deus & oipotens dñs, credimus & scimus: sed hoc nō frustra diligēs animus que rit ubi ille spirare uelit, uel spirare cōsueuerit. Ad hęc inquam. Illic spirare uult & illic spirat aspiratōe illa mirabili, quā dixi, ubi nō est cōsolatio præsēntis seculi, ubi est qđ dicat, renuit cōsolari aīa mea. Itē: Heu mihi quia incolatus meus plongatus est, habitauī cū habitantibus cedar, multū incola fuit aīa mea. Sed hic gemitus, cui nisi deo uel spūi eius ē manifestus? Iccirco & alius dicit: Secretū meū mihi, secretū meū mihi, uē mihi Quā ob causam? Confractōe cōfringet terra, cōtritiōe cōtereēt terra, cōmouitiōe cōmouebit terra, agitatiōe agitabit terra: & subaudias, iccirco renuit cōsolari aīa mea, quia cōsolatio stabilis nō est in terra, cōfringenda, cōtereēda, cōmouenda, agitāda. Qđ iam in partibus ali quotiēs factū est, uniuersaliter aut̄ ultimo iudicio fiet irrecuperabiliter. Vbi p̄ h̄mōi causa luctus est uel gemitus, ubi spūs iste paraclētus, id est, cōsolator, spirare uult. ¶ Oēs huius seculi aliā habēt cōsolationē suā, & uē uobis diuitibus (ait dñs) quia habetis cōsolationē uestram. Ad discipulos aut̄ suos dicit. Et ego rogabo patrē, & aliū paraclētū dabit uobis, ut maneat uobiscū i eternū. Aliū paraclētū dixit, uidelicet iccirco, qđ duo sunt paraclēti, multū dissimiles, immo & oppositi, hinc spūs dei, illinc spūs huius mūdi. Vnde & cum dixisset & aliū paraclētū dabit uobis: subiūxit, quē mūdus nō pōt accipere, quia nō uidet eum, nec scit eū, uē sua paclesti cōsolatū & icrastatū habēs cōr suū. Et qđ ē bonū & acceptus ē sensus, qđ dictū ē aī nos, spm̄ sc̄m̄, iccirco aliū paraclētū à filio esse nūcupatū, qđ filius ip̄e pacletus est, alius in p̄sona, nō aliud in natura, sed nihilominus hic sensus, quē nūc dicim⁹, placet, imo & expeditior ē. Deniq; in beata trinitate ē quidē, & necessario cōfitemur ad salutē, qđ est, p̄sonarū pluralitas: sed nō est ibi ulla paraclētos, id ē, cōsolatōis, dualitas. Hic p̄fecto in hac oppositiōe, ubi deo mūdus opponit, dicendo, & aliū paraclētū dabit uobis pater spiritū ueritatis, quē mūdus nō pōt accipere, quia nō uidit eū, manifesta est dualitas paraclētos, quia sicut duo sunt spūs, alius mūdi, alius dei. Vnde Ap̄tus loquit̄, nō spm̄ huius mūdi accepimus, sed spm̄ qui ex deo est: sic & duos paraclētos, nihil cōe habentes, recte dici ratio cōuenit, aliū spm̄ huius mūdi qui cōsolat filios seculi in delicijs trāsitorijs, alium spm̄ dei in quo solo cōsolationē habēt filij dei, filij sponsi, qui ablatus est ab eis.

¶ Item de eadem dignatione spirantis ubi uult, iuxta illud in Proverbijs, noli regibus o Lamuel, noli regibus dare uinum, date sinceram merentibus, & uinum his qui amaro sunt animo.

Caput XIII.

¶ Gitur qđ dictū ē, spūs ubi uult spirat, sic uenerabiliter intelligit, qđ nō casu, sed sū rōne iudicij, alias spirare uelit, & alias spirare nolit, quā uidelicet iudicij rōne capia nobis insinuat in parabolis Salomonis uerbis huiuscemodi. Noli regibus o Lamuel, noli regibus dare uinū, qđ nullū secretū ē ubi regnat ebrietas, ne forte bibāt, & obliuiscant iudiciorū, & mutēt cām filiorū paupis. Date sincerā merentibus: & uinū his qui amaro sunt aīo. Bibāt & obliuiscant egestatis suę, & doloris nō recordent amplius. ¶ Lamuel q̄ppe, qđ interpretat̄ in qđ deus, ip̄e est Ch̄s, in q̄ reuera deus, quē admodū Ap̄tus dicit: De⁹ erat in Ch̄so, mūdū recōciliās sibi. Nec uero ita de⁹ in illo, sicut in nobis, sed multo differētius, ita uidelicet, ut ŷbū deus & assumptus hō un⁹ Ch̄s, una p̄sona sit. Vinū qđ dat iste Lamuel, sine dubio hic spūs sc̄tūs ē, qđ cū dat⁹ eēt ap̄tis ab ip̄o dicēte: ego mittā p̄missū p̄ris mei i uos: & illi loquerent̄ linguis, stupētes q̄ audiebāt, nesciētes qđ dem ipsi quid dicerent, sed tñ uerū dixerūt, quia multo pleni sunt isti. ¶ Reges qbus uinū hoc dare nolit Lamuel, diuites sunt huius seculi, & in ip̄is diuitijs superbi, qbus (ut supra iam dictū est) uē uobis ait ip̄e Lamuel, quia habetis cōsolationē uestrā, & quasi quæreret idē Lamuel, quā ob cām talibus uinū hoc, talibus nolit mittere istū paraclētū, quia nullū (ait) secretū est ubi regnat ebrietas, ebrietatē noiāns illoꝝ sup̄biā, ip̄am cōsolatōis ip̄oꝝ abundantia seu confidentia. Ibi p̄fecto nullū est secretū eiusmōi, quale uinū istud expetit, quale paraclētus iste requirit. ¶ Quale em̄ secretū exoptat? Nimirū, ut homo iugū portans ab adolescentia sua, solitarius sedeat & luceat, præsēntē ante oculos suos habens causam, cur lugere debeat, uel delicta, quia mortalis in peccatis aut in periculis peccatorū uiuit, rationem redditurus ante tribunal tremēdi iudicis: ubi quantacūq; habita fuerit cōsolatio p̄sentis seculi nihil p̄derit.

B 4 Quam

Spūs sanctus
spirat in ijs, q
lugent in hoc
seculo
Psal. 76
Psal. 139

Esa. 24.

Alī mūdi, alī
us electorum
paraclētus
Luca. 6
Iohan. 14

1. Cor. 2

Matth. 9.

Spūs sa. nō ca
su, sed cū iudi
cio spirat ubi
uult. Prou. 31

Lamuel, ch̄s
& Cor. 1

Vinū, spūs s̄
Luca. 24
Actu. 2

Luca. 6

Secretū, ap̄tū
spiritu sancto
Thren. 3
& Cor. 13